

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КЛАСТЕРІВ У ГАЛУЗІ МАШИНОБУДУВАННЯ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

Ключові слова: кластер, конкуренція, машинобудування, субконтрактація.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Світова практика свідчить, що для сталого розвитку підприємств промисловості, для підвищення конкурентоспроможності їх продукції на вітчизняному та світовому ринках необхідним є впровадження кластерної моделі господарювання [1]. У сучасній економіці окреме підприємство вже не може успішно конкурувати за відкритих ринках. На зміну конкуренції підприємств прийшла конкуренція кластерів. Адже кластер – це сполучення конкуренції і кооперації, взаємодії усіх основних учасників – малих та великих підприємств, органів влади, вищих навчальних закладів, що спрямоване на оптимізацію умов спільного розвитку, який призводить до синергетичного ефекту. Тому, основним шляхом збереження досягнутого та покращення конкурентоспроможності продукції вітчизняного машинобудування на нашу думку є створення промислових кластерів [2].

На сучасному етапі розвитку української економіки кластерні технології застосовуються вкрай рідко. Проте існують певні позитивні результати їх діяльності у деяких регіонах України – зокрема у АРК Крим та західних областях. Досвід розвитку кластерних ініціатив на Поділлі, Прикарпатті, Поліссі, Севастополі, свідчить про те, що формування сучасних партнерських відносин між місцевими державними органами, діловими колами та науковими і освітніми центрами є складним та комплексним процесом [3].

Аналіз досліджені і публікацій останніх років, у яких започатковано розв'язання даної проблеми, на які спирається автор. Значний вклад у дослідження проблем розвитку та формування кластерів внесли такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як М. Портер, Ф. Котлер, В.М. Андерсон, В.П. Руденко, С.І. Соколенко. В їх роботах розкриті основні теоретичні основи щодо пояснення механізму функціонування кластерів, необхідності їх розвитку, механізмів верифікації.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття. Проте на сьогодні нерозкритими залишаються практичні питання формування кластерів у вітчизняній у галузі машинобудування одеського регіону, яка має загальнодержавне значення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Тому, метою нашої статті є дослідження передумов формування кластерів в одеському регіоні на прикладі галузі машинобудування. Для досягнення поставленої мети в статті будуть вирішені наступні завдання:

1. Аналіз потенційних кластерів серед підприємств машинобудівного комплексу одеського регіону;
2. Визначення основних економічних перешкод на шляху формування кластерів в одеському регіоні.
3. Окреслення основних шляхів подолання зазначених перешкод.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів

Як було зазначено у попередній статті, машинобудування є перспективним напрямком розбудови кластерів і може надалі нарощувати обсяги виробництва. У нашому регіоні є необхідні передумови: виробнича база, кваліфіковані кадри. Існують наукові та конструкторські організації – Український науково-дослідний інститут верстатів, інструментів, приладів, Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення, Одеський науково-дослідний інститут телевізійної техніки, СКБ «Молнія», Науково-технічний центр «Станкосерт», Одеське СКБ спеціальних верстатів та інші.

Одеський національний політехнічний університет готує фахівців за спеціальностями «технологія машинобудування», «металорізальні верстати та системи», «динаміка міцності машин», тощо.

Для виявлення потенційних кластерів у машинобудуванні нами був зроблений детальний аналіз машинобудівної галузі на основі знеособлених даних статистичної звітності за 2008 рік.

При визначенні потенційних кластерів у машинобудуванні одеського регіону, необхідно враховувати частки нашого регіону у обсязі реалізації щодо певних видів діяльності та коефіцієнти спеціалізації. Коефіцієнти спеціалізації по одеському регіону представлені у таблиці 1.

Таблиця 1.

Коефіцієнти спеціалізації Одеської області за певними видами діяльності машинобудування у 2008 році

Вид діяльності	Кількість підприємств	Частка Одеської області у загальному обсязі реалізації (%)	Коефіцієнти спеціалізації Одеської області
Виробництво підйально-транспортного устаткування	7	11,0	2,3
Ремонт, технічне обслуговування та монтаж підйально-транспортного устаткування	27	8,7	1,9
Виробництво промислового холодильного та вентиляційного устаткування	11	3,6	0,8
Виробництво верстатів для оброблення металу	12	12,5	2,7
Виробництво ізолюваного проводу та кабелю	5	22,5	4,8
Виробництво передавальної апаратури	5	15,8	3,4
Монтаж передавальної апаратури	5	4,9	1,0
Виробництво медичної техніки, включаючи хірургічне устаткування, та ортопедичних пристосувань	17	22,2	4,7
Виробництво оптичних приладів та фотографічного устаткування	3	14,6	3,1
Виробництво автомобільних кузовів, причепів та напівпричепів	7	10,2	2,1
Будування та ремонт суден	58	10,1	2,1

Дані таблиці 1 дають нам можливість виділити наступні перспективні кластери в машинобудуванні одеського регіону:

1. Виробництво промислового холодильного устаткування
2. Виробництво передавальної апаратури
3. Верстатобудування
4. Виробництво трамваїв

Першим напрямком можливої співпраці у межах кластеру на нашу думку може бути **виробництво промислового холодильного та вентиляційного устаткування 29.23.0**. Підприємства, що працюють у даному напрямку, та основні показники їх діяльності за 2008 рік представлені у таблиці 2.

Таблиця 2

Основні показники діяльності підприємств машинобудування у 2008 р.

Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	Середньо облікова кількість найманих працівників, осіб	Фонд оплати праці, тис. грн.	Валові капітальні інвестиції, тис. грн.	Витрати на технологічні інновації, тис. грн.	Витрати на інформатизацію тис. грн.	Операційні витрати з реалізованої продукції, тис. грн.	Амортизація	Прибуток	Назва підприємства
24714,0	237	3764,8	4619,0	0,0	89,9	35431,6	1464,8	10717,6	Кіслородмаш, ВАТ
8182,0	203	2489,6	2133,0	0,0	5,3	9816,0	216,0	-1634,0	Одеське виробниче об'єднання "Холодмаш", ВАТ
20803,5	138	819,6	2011,0	0,0	37,1	21322,1	249,7	-518,6	Кріопром, ВКФ, ТОВ
1799,0	34	397,6	0,0	0,0	0,0	1693,0	27,1	106,0	Одеський монтажньо-заготовчий завод, ЗАТ
8121,8	22	900,0	221,8	0,0	11,1	7471,9	40,8	649,9	Острів-Одеса, ТОВ
116,5	3	19,1	0,0	0,0	0,0	152,5	3,0	-36,0	Інжинірингове машинобудування, ТОВ
160,1	9	84,1	14,8	0,0	12,8	254,1	16,5	-94,0	Лукіс, ВКФ, ТОВ
541,7	14	311,3	33,4	0,0	11,5	539,8	20,3	1,9	Спецтех-Сервіс-Юг, ТОВ
240,0	3	20,2	0,0	0,0	0,0	239,9	0,0	0,1	Джміль, НВФ, ПП

Лідерами у даному виді економічної діяльності є Кіслородмаш, ВАТ та Кріопром, ВКФ, ТОВ, та Одеське виробниче об'єднання "Холодмаш", ВАТ.

На нашу думку саме вони можуть стати системо утворюючими підприємствами всередині кластеру. Як відомо кластер – це взаємодія не лише виробничих, а й науково-освітніх та збутових організацій. До потенційних учасників кластеру ми пропонуємо віднести Одеську державну академію холоду, Одеський національний політехнічний університет, Айсберг, ТОВ. Співпраця між окресленими учасниками кластеру може охоплювати такі види діяльності:

- підготовка спеціалістів у галузі низькотемпературної техніки та технології за спеціальностями: холодильні машини і установки; системи і обладнання кондиціонування і життєзабезпечення; кріогенна техніка і технологія; компресори, пневмоагрегати та вакуумна техніка;
- проектування, виробництво та інжиніринг кріогенного обладнання;
- ремонт, модернізація, технічне свідоцтво та сервісне обслуговування кріогенного обладнання;
- розробка концепції та проектування торгового об'єкту, монтаж та сервіс холодильного і торгового обладнання, розрахунок та підбір систем холодозабезпечення.

Другим напрямком можливої співпраці у межах кластеру на нашу думку є **виробництво передавальної апаратури 32.20.1, 32.20.2, 32.20.3**. Підприємства, що займаються даним видом економічної діяльності та основні показники їх функціонування за 2008 рік представлені у таблиці 3.

Безумовними лідерами у даному виді економічної діяльності є Телекарт-Прилад, ТОВ та Універсалпром, ТОВ. На нашу думку саме вони можуть стати системо утворюючими підприємствами всередині кластеру. До інших учасників кластеру пропонуємо віднести Одеську національну академію зв'язку ім. О.С. Попова, Одеський національний політехнічний університет, системні наукові інститути галузі ВАТ “Укртелеком“, УДППЗ “Укрпошта“, Державне підприємство спеціального зв'язку, ОАО “Фарлеп“, телекомунікаційних операторів, енергопостачальні компанії, промислові підприємства.

Таблиця 3

Основні показники діяльності підприємств машинобудування у 2008 р.

Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	Середня кількість найманих працівників, осіб	Фонд оплати праці, тис. грн.	Валові капітальні інвестиції, тис. грн.	Витрати на технологічні інновації, тис. грн.	Витрати на інформатизацію тис. грн	Операційні витрати з реалізованої продукції, тис. грн.	Амортизація	Прибуток	Назва підприємства
Виробництво передавальної апаратури									
58853,5	675	14391,5	4477,5	4099,6	421,5	60316,7	3922,7	-	Телекарт-Прилад, ТОВ
50642,0	117	991,1	116,4	0,0	0,0	50737,8	64,0	-95,8	Універсалпром, ТОВ
115,6	1	5,2	13,7	0,0	0,0	115,6	0,0	0,0	Апогей, ТОВ
802,3	26	147,1	0,9	0,0	1,6	804,7	3,3	-2,4	Спец-TV, Фірма, ТОВ
249,5	2	12,2	4,2	0,0	3,5	233,0	0,8	16,5	Вастел, ПП
Ремонт та технічне обслуговування передавальної апаратури									
59,9	2	3,3	0,0	0,0	0,0	129,0	0,0	-69,1	Цитрін В, ПП
478,4	18	113,9	2,4	0,0	0,0	493,9	0,6	-15,5	Спец ТВ, ТОВ
Монтаж передавальної апаратури									
0,0	1	2,3	0,0	0,0	0,0	3,7	0,0	-3,7	СБС Комунікаційн, ТОВ
590,3	2	33,6	0,0	0,0	0,0	591,9	4,3	-1,6	Треоком Системс, ТОВ
1462,7	6	61,8	11,8	0,0	0,0	1375,7	5,0	87,0	Телеком груп сервіс, ПП
697,3	3	16,8	0,0	0,0	0,0	657,3	0,0	40,0	ДК-КОМ, ТОВ

Співпраця між окресленими учасниками кластеру буде охоплювати такі види діяльності:

- розробка методик проектування мереж наступного покоління NGN;
- розробка комунікаційного та прикладного програмного забезпечення для телекомунікаційних мереж;
- впровадження інфокомунікаційних послуг на сучасних програмних платформах для мереж NGN;

- розробка нормативної документації (державні та галузеві нормативні документи) з проектування;
- проектування ЛКС та мереж зв'язку України;
- дослідження ефективності використання радіочастотного ресурсу України та можливостей покриття території України ефірним мовленням;
- дослідження з удосконалення організаційної та технологічної інфраструктури поштового зв'язку України;
- розробка концепції розвитку поштового зв'язку України;
- дослідження з імітаційного моделювання структур та операційної діяльності операторів зв'язку;
- тарифоутворення в галузі зв'язку;
- розробка та серійне виробництво комплексних автоматизованих системних проектів для телекомунікаційної галузі, енергетики, транспорту, комунального господарства, включаючи проекти з використанням контактних та безконтактних карт;
- іспити та сертифікація виробів;
- маркетингове дослідження ринку;
- реалізація продукції;
- організація рекламно-виставочних заходів;
- гарантійне та післягарантійне супроводження продукції;
- пуск та наладка обладнання;
- ремонтні роботи.

Третім напрямком можливої співпраці у межах кластеру на нашу думку може бути **виробництво насосів, компресорів та гідравлічних систем 29.12.1, 29.12.2, 29.12.3**. Підприємства, що працюють сьогодні у даному напрямку, та основні показники їх діяльності за 2008 рік представлені у таблиці 4. Провідними підприємствами у даному напрямку економічної діяльності є Мікрон ІН, ТОВ та Будгідравліка ЗАТ. На нашу думку саме вони можуть стати системо утворюючими підприємствами всередині кластеру.

Таблиця 4.

Основні показники діяльності підприємств машинобудування у 2008 р.

Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	Середня кількість найманих працівників, осіб	Фонд оплати праці, тис. грн.	Валові капітальні інвестиції, тис. грн.	Витрати на технологічні інновації, тис. грн.	Витрати на інформатизацію тис. грн	Операційні витрати з реалізованої продукції, тис. грн.	Амортизація	Прибуток	Назва підприємства
Виробництво насосів, компресорів та гідравлічних систем додаткової									
31457,0	180	4744,6	3239,0	0,0	367,0	28651,2	6039,0	2805,8	Мікрон ІН, ТОВ
21387,0	381	5701,4	1661,0	0,0	87,2	20450,8	584,7	936,2	Будгідравліка ЗАТ
830,2	26	333,9	3,6	0,0	3,6	730,5	6,8	99,7	Ізмаїльський завод ремонтно-технологічного обладнання, ТОВ
1592,3	6	16,7	0,0	0,0	0,0	1508,8	0,8	83,5	Зико, ФІРМА
708,9	14	148,3	0,0	0,0	0,0	578,2	0,0	130,7	Виробниче підприємство "Ізмаїльський завод РТО", ТОВ
626,7	14	110,4	0,0	0,0	0,0	466,3	0,0	160,4	Ізмаїльський завод РТО, НВФ, ТОВ
768,1	12	154,6	0,0	0,0	0,0	424,2	1,5	343,9	Науково-комерційна фірма "Ізмаїльський завод РТО", ТОВ
Ремонт і технічне обслуговування насосів, компресорів та гідравлічних систем									
255,1	3	12,6	0,0	0,0	0,0	250,6	5,1	4,5	ТОВ Атлас, Фірма
847,5	7	42,4	0,0	0,0	0,0	792,6	0,3	54,9	Ремком, Фірма, ПП
26,1	1	4,2	0,0	0,0	0,0	26,6	0,0	-0,5	Санайс, МП
485,0	17	101,2	125,6	0,0	2,8	750,5	118,0	-265,5	Астра, Колективна НВФ, ТОВ
181,9	3	22,2	0,0	0,0	0,0	177,6	0,0	4,3	УПРПРИЗ, Багатогалузеве мале виробниче підприємство
161,1	9	48,3	0,0	0,0	0,0	159,1	0,0	2,0	Гідросервіс-Ко, ПП
840,1	2	5,8	0,0	0,0	0,0	841,6	0,0	-1,5	Константа, МПП
2177,0	15	78,2	156,6	0,0	0,0	2166,4	26,1	10,6	Меандр, ПП
39,8	8	17,9	0,0	0,0	0,0	36,1	0,8	3,7	Торгмонтаж, МП ТОВ
235,6	11	122,1	0,0	0,0	0,0	257,4	1,0	-21,8	Весна, МПП
Монтаж насосів, компресорів та гідравлічних систем									
13,0	1	4,0	0,0	0,0	0,0	11,7	0,0	1,3	Фірма Аїда, ПП
1423,1	7	46,9	0,0	0,0	0,0	1422,7	0,0	0,4	ІНА Україна, ТОВ

До інших учасників кластеру пропонуємо віднести Одеський національний політехнічний університет, Одеський автомобільно-дорожній технікум, Одеський верстатобудівний технікум, системні наукові інститути галузі, промислові підприємства. Співпраця між окресленими учасниками кластеру буде охоплювати такі види діяльності:

- підготовка спеціалістів у галузі автомобільного транспорту, теоретичної механіки і машинознавства, нафтогазового та хімічного машинобудування;
- проектування, розробка та виробництво автомобільного обладнання; металорізальних верстатів з числовим програмним управлінням, багатоцільових свердлильно-фрезерно-розточних верстатів;
- впровадження у виробництво універсальних оброблюючих центрів, універсально-фрезерних верстатів та комплектуючих вузлів «гвинт – гайка – качіння»;
- монтаж та сервісне обслуговування.

Четвертим напрямком можливої співпраці у межах кластеру на нашу думку може бути **виробництво залізничного рухомого складу 35.20.1, 35.20.2**. Підприємства, що працюють сьогодні у даному напрямку, та основні показники їх діяльності за 2008 рік представлені у таблиці 5.

Провідним підприємством у даному напрямку економічної діяльності є Татра-Юг, СП з інземними інвестиціями. На нашу думку саме воно може стати системо утворюючими підприємством всередині кластеру. До інших учасників кластеру пропонуємо віднести Одеський Завод гумових технічних виробів, ВАТ, Одеський автомобільно-дорожній технікум, Одеський технікум залізничного транспорту, системні наукові інститути галузі, промислові підприємства.

Співпраця між окресленими учасниками кластеру буде охоплювати такі види діяльності:

Будівництво та реконструкція трамвайних шляхів з використанням широко площинних шляхових пліт;

Розробка та виробництво трамвайних безшийкових рейок, спеціальної гуми для прокладки та пресування рейок а також залізобетонних плит спеціальної конструкції.

Таблиця 5.

Основні показники діяльності підприємств машинобудування у 2008 р.

Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	Середня кількість найманих працівників, осіб	Фонд оплати праці, тис. грн.	Валові капітальні інвестиції, тис. грн.	Витрати на технологічні інновації, тис. грн.	Витрати на інформатизацію тис. грн.	Операційні витрати з реалізованої продукції, тис. грн.	Амортизація	Прибуток	Назва підприємства
Виробництво залізничного рухомого складу									
29568,4	253	3124,1	129,0	446,0	37,4	29302,9	470,3	265,5	Татра-Юг, СП з інземними інвестиціями
0,0	4	25,6	0,0	0,0	0,0	55,0	0,0	-55,0	Одеський механічний завод, ДП
Ремонт і технічне обслуговування залізничного рухомого складу									
1302,6	4	30,4	0,0	0,0	0,0	1328,2	0,0	-25,6	Альба, ТОВ Торгово-фінансова група
502,9	5	51,8	0,0	0,0	0,0	604,7	32,1	101,8	Промаштранс, наукове виробниче підприємство
14,4	6	38,1	0,0	0,0	0,0	156,1	6,0	141,7	Одесаремелектротранспорт, ВАТ
2335,5	37	425,5	92,3	0,0	2,5	2109,3	29,5	226,2	Залізничтехніка, ТОВ
622,2	11	67,2	50,3	0,0	0,0	619,1	28,7	3,1	Ресурс, НВФ, ПП
611,5	7	17,8	0,0	0,0	0,0	611,5	4,7	0,0	Промивально-пропарювальна станція "ТРАКТ", ТОВ

Висновки даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Слід зазначити, що формуванню конкурентоспроможних кластерів у машинобудуванні Одеського регіону заважає слабкість виробничих зв'язків між підприємствами. Тому в галузі існують лише пре-кластери (агломерати). Частково це є наслідком минулого, коли відповідні зв'язки формувалися передусім у межах міністерств і главків. Недостатніми є також зв'язки провідних підприємств галузі з малими підприємствами.

Машинобудівні підприємства Одеської області виробляють продукцію на основі застарілого обладнання, яка за багатьма характеристиками

(зокрема, інноваційними) не може конкурувати з іноземними аналогами. Особливої гостроти це питання набуло із вступом України до СОТ [3].

В цілому, як свідчать дослідження, Україні притаманний несприятливий підприємницький клімат і спостерігається нерішучість у формування та проведенні політики підвищення національної та регіональної конкурентоспроможності. Відповідно даних Світового економічного форуму WEF, останніми роками рейтинг України за індексом глобальної конкурентоспроможності постійно знижується. Специфічною проблемою для країни залишаються труднощі у створенні інституційних умов трансформації економіки [4].

Зрозуміло, що такий стан речей в цілому не може відповідати ані потребам сьогодення, ані майбутній перспективі розвитку машинобудівних підприємств. Не зважаючи на те, що машинобудування в області є перспективним напрямком діяльності і може нарощувати обсяги виробництва, воно потребує оновлення основних засобів та вкладення інвестицій [4].

Розвиток машинобудівного комплексу може бути досягнутий за рахунок послідовного втілення у життя засад сучасної ринкової економіки. До основних пріоритетів промислової політики регіону можна віднести наступні:

- сприяння модернізації та структурної перебудови виробництва;
- зниження енерго та матеріалоємності виробництва;
- сприяння розвитку наукоємних високотехнологічних виробництв.

Проведенню масштабної реструктуризації промислових підприємств мають сприяти законодавчі ініціативи та підтримка з боку державних та регіональних органів державної влади.

Реструктуризація промислових підприємств може бути здійснена шляхом їх переходу на аутсорсинг з використанням тенета малих та середніх підприємств–постачальників комплектуючих. Це дозволить крупним підприємствам здійснювати програми технічного переоснащення та успішно

конкурувати на ринку. Одним з напрямів промислової політики у ряді країн є сприяння розвитку субконтрактації [5].

Субконтрактація – спосіб організації виробництва, заснований на розподілу праці між контактором (замовником) – збиральним підприємством і субконтракторами – спеціалізованими підприємствами, що виробляють комплектуючі, виконують роботи, послуги.

Субконтрактори – це, як правило, малі та середні підприємства. Застосування механізму субконтрактації дозволить головному підприємству позбавитися витрат на утримання надмірних виробничих потужностей і сконцентрувати зусилля на технологічному переоснащенні, оновленні модельного ряду продукції.

Контракторами можуть бути і малі підприємства. У такому випадку вони самостійно виробляють лише вузли, що містять у собі ключові ноу-хау та здійснюють остаточну збірку. Усі інші деталі та вузли виготовляються на інших підприємствах, в тому числі великих, по субконтракту. Такий підхід дозволяє малим підприємствам виробляти якісну продукцію і на витратити кошти на придбання обладнання та оренду виробничих потужностей.

Заслуговує на увагу, зокрема, досвід Російської Федерації. Російська система субконтрактації включає два головні елементи: інфраструктуру підтримки – центри субконтрактації та інформаційну систему [5].

Система субконтрактації в РФ обслуговує такі сектори промисловості, як: машинобудування, металообробка, електроніка, виробництво деталей виробничого призначення з гуми та полімерів, послуги промислового призначення – розробка конструкторської та технологічної документації, промисловий дизайн тощо.

Кількість учасників субконтрактації постійно зростає. Сьогодні у ній співпрацює понад 10000 підприємств, 2000 з яких зареєструвалися у якості контакторів, а 8150 – у якості субконтракторів.

Система центрів субконтрактації охоплює два рівні – міжрегіональний та регіональний.

Регіональні центри субконтрактації надають клієнтам – промисловим підприємствам стандартизований набір послуг, застосовують єдині методики роботи і механізми інформаційного обміну. Як правило, вони створюються за підтримки регіональних органів влади. На сьогодні сформовані та працюють 36 регіональних центрів субконтрактації. Більшість з них розташована на території РФ. Однак є також відповідні центри в Латвії, Білорусі, Фінляндії та Україні (в Києві).

Головним завданням таких центрів є допомога промисловим підприємствам у пошуку партнерів-виробників окремих деталей та вузлів для випуску основної продукції. База даних налічує інформацію про більшість виробників регіону. До користувачів центру відносяться керівники малих та середніх підприємств, спеціалісти великих заводів, що займаються проблемами закупівель.

Міжрегіональний центр промислової субконтрактації і партнерства (МЦПСП) створений у 1998 році в межах спільного проекту Московського фонду підтримки підприємництва, Російської Асоціації розвитку малого та середнього підприємництва і Організації з промислового розвитку ООН (ЮНІДО).

Міжрегіональний центр надає промисловим підприємствам і регіональним центрам методичну та консультаційну підтримку, аналізує і адаптує до російських умов найкращий міжнародний досвід, розробляє і видає власні методичні посібники.

Технічною основою спільної роботи регіональних центрів субконтрактації є інформаційна система субконтрактації - www.subcontract.ru – розроблена МЦПСП. Вона призначена для пошуку партнерів для виробничої діяльності – постачальників та замовників продукції промислового призначення, комплектуючих, виробничих послуг, виробничих приміщень. В режимі on-line будь-який зареєстрований субконтрактор може ознайомитися з ескізами продукції, необхідним обсягом та графіком поставки, вимогами до якості виробів і до постачальника. Переговори з

замовниками відбуваються без посередників. Слід зазначити, що така система допомагає значно знизити трансакційні витрати на пошук потенційних партнерів.

Важливою частиною роботи центрів субконтрактації є проведення різних заходів, круглих столів, семінарів, конференцій. Регулярний обмін досвідом дозволяє центрам субконтрактації вдосконалювати свою роботу, аналізувати розвиток підприємництва у виробничій сфері, виявляти найбільш вагомі проблеми та розробляти шляхи їх усунення. Проведення спільних заходів допомагає консолідувати зусилля регіональних центрів субконтрактації та інших учасників процесу.

Необхідно докладніше вивчити досвід Росії та інших країн з цього питання та організувати відповідний центр у нашому регіоні. Його можливо створити під егідою Обласної організації роботодавців. Доцільно надати центру субконтрактації приміщення, кошти для формування необхідної матеріальної бази та підтримку у зборі інформації щодо технологічних можливостей і виробничих потужностей підприємств [6].

Література

1. Портер М. Конкуренция - М.:Издательский дом «Вильямс», 2003 – 496с.
2. Соколенко С.І. Кластери в глобальній економіці. – К.:Логос, 2004. -848с.
3. Соціально-економічний розвиток України та її регіонів:проблеми науки та практики. – Х.:ВОП Александрова К.М., 2008 – 304 с.
4. Підвищення конкурентоздатності економіки областей Заходу і Півдня України на основі формування кластерів (Підсумки соціально-економічних досліджень). Під заг. ред. С.І. Соколенка. - К.:Логос, 2005.- 238с.
5. www.subcontract.ru
6. Звіт про науково-дослідну роботу “Запровадження кластерних моделей господарювання – важливий кластерних моделей господарювання –

важливий чинник підвищення конкурентоспроможності економіки Одеської області” - № держреєстрації 0104U0066. - Одеса. - 2008. – 76с.

Резюме

У статті проаналізовані потенційні можливості створення кластерів за певними видами діяльності у машинобудівній галузі Одеського регіону. Окреслені проблеми на шляху формування кластерів у зазначених сегментах машинобудування та шляхи їх подолання.

В статье проанализированы потенциальные возможности создания кластеров по определенным видам деятельности в машиностроительной отрасли Одесского региона. Выделены проблемы на пути формирования кластеров в указанных сегментах машиностроения и пути их преодоления.

The conditions of potential clusters creation in different segments of machine-building industry are analyzed in the article. The main problems of cluster formation in particular segments of machine-building industry are outlined and the means of their overcoming are proposed.

Рецензент доктор економічних наук, професор, М.І Звєряков.